



Plug-INN, laagdrempelige hulpverlening voor jonge risicogebruikers

Een tweetal jaar geleden ging in de Borgerhoutsestraat in Antwerpen Plug-INN van start. Deze deelwerking van Free Clinic vzw vulde hiermee een leemte binnen de drughulpverlening voor jonge risicogebruikers tussen 16 en 25 jaar. Plug-INN wil hen in de eerste instantie een vertrouwde plaats bieden waar ze op een eigen wijze over druggebruik kunnen praten. Daarnaast kunnen ze bij Plug-INN terecht voor gratis medische en of psychosociale ondersteuning. Dit alles ongeacht het feit of ze beslissen om te blijven gebruiken, te stoppen, dan wel controle trachten te krijgen over hun gebruik.

Jongeren onder de hulpverleningsradar

De aanleiding om Plug-INN te lanceren was de vaststelling dat vele jonge gebruikers al geruime tijd in het milieu vertoefden voor de drughulpverlening ze effectief kon bereiken. Deze kwetsbare jongeren en jongvolwassenen werden vaak onder de vleugels genomen van oudere gebruikers die al een serieuze hulpverleningscarrière achter de rug hebben.

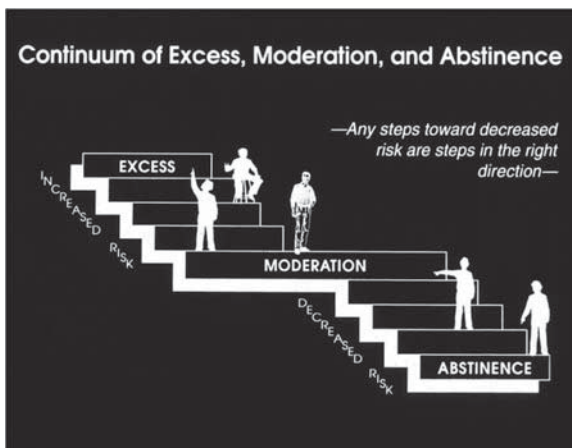
Daarnaast willen jongere risicogebruikers zich vaak niet identificeren met de gemarginaliseerde harddruggebruiker die we bijvoorbeeld zien op het MSOC Antwerpen.

Hierdoor bleven deze jongeren jarenlang onder de hulpverleningsradar. De Plug-INN-doelgroep omvat ook veel jongeren die in moeilijke omstandigheden opgroeiden en reeds een lang hulpverleningstraject afgelegd hebben. Eenmaal achttien zijn ze dan ook vaak hulpverleningsmoe. Om deze jongeren te bereiken dient het hulpverleningsaanbod allesbehalve belerend of bevoogdend te zijn. Als deze jongeren al aanhaken binnen de reguliere drughulpverlening blijkt namelijk dat ze er vaak snel verdwijnen of geschorst worden omdat ze niet (kunnen) beantwoorden aan de vooropgestelde verwachtingen.

Brief Motivational Interventions

Uitgangspunt van Plug-INN is dat de jongere zelf de regie over zijn eigen leven beheert. Hij dient bijgevolg in staat te zijn om zelf zijn eigen keuzes te maken op voorwaarde dat hij goed geïnformeerd is over de gevolgen van deze keuzes.

Binnen Plug-INN werken we met Brief Motivational Interventions. Jongeren krijgen de keuze uit een waaier van mogelijkheden om rond hun middelengebruik te werken. Zo geven we hen ondermeer informatie over de mogelijke negatieve consequenties van hun gebruik en werken we met harm-reductiongerichte interventies. Het aanbod naar de jongere is vrijblijvend en anoniem, waarbij we sterk inzetten op het creëren van een vertrouwensrelatie met de jongere.



Plug-INN tracht via een schadebeperkende aanpak deze jongeren te bereiken. Deze laagdrempelige contacten vormen een mogelijk nieuw beginpunt van een hulpverleningstraject. We hanteren een dynamische methodiek waarbij we vanuit het Orientation Oriented Approach-principe de jongere volgen in de richting die hij/zij wenst uit te gaan. Hetzij recovery, hetzij harm reduction (zie afbeelding).

Integraal aanbod

Plug-INN heeft de afgelopen jaren een intense samenwerking uitgebouwd met 't Alternatief van CAW Antwerpen. Deze integrale begeleidingsdienst voor gebruikende jongvolwassen biedt onder andere budgetbegeleiding aan en schuimt samen met de jongere de woonmarkt af. Daarnaast kunnen jongeren hier ook tijdelijk verblijven in één van de twee studio's. Doordat één van de medewerkers van 't Alternatief de permanentie van Plug-INN mee verzorgt, slagen we erin om kwalitatiever en meer oplossingsgericht te werken.

Very NEET (Not Educated, Employed or Trained)

De kwetsbare jongeren waar Plug-INN zich op richt, hebben vaak de school zonder diploma verlaten. Door het gebrek aan ervaring die ze kunnen opdoen, krijgen ze minder snel werk aangeboden. In onze kennismaatschappij blijkt er maar weinig plaats voor hen te zijn. Desondanks moeten of willen ze op hun 18 jaar (of reeds vroeger) het huis uit om op eigen benen te staan. Uitkeringen worden aangevraagd (met heel wat voorwaarden) en met wat hulp vinden ze een woning. Zo zijn ze dan voor even gesetteld en leven ze in alle vrijheid.

Veel van deze jongeren hebben het moeilijk om hun geld goed te besteden. Het wordt vaak impulsief uitgegeven aan allerhande zaken waar ze nu wél toegang tot hebben. Vaak is hun maand dan ook langer dan dat er geld op hun rekening staat en andere manieren van inkomen loeren om de hoek. Afgezien van het "gewone" zwartwerk vinden ze werk dat op korte termijn veel verdient door bijvoorbeeld te dealen, runnen, hustlen, sekswerk,...

Deze 'informele arbeid' brengt hen in contact met de verdoken wereld van de criminaliteit, wat niet zelden leidt tot aanvaringen met justitie. Een gevangenisstraf of serieuze boetes zorgen er dan vaak voor dat ze hun woning kwijtspelen. Na vrijlating, is het niet zo evident om hun leven terug op de rails te krijgen. Ze worden op straat gezet zonder enige vorm van begeleiding of know-how. Ze mogen het zelf uitzoeken. Het eerste wat ze dan vaak doen, is terug even gaan feesten en genieten van hun vrijheid. Zaken die op korte termijn in orde gebracht moeten worden, worden vergeten en ze raken in contact met de ervaren straatgasten. Op die manier komen ze terecht in de al dan niet reguliere dag- en nachtopvang.

Enkele cijfers

Uit onze cijfers van 2013 bleek dat zes van de negen dak- of thuisloze jongeren die zich bij Plug-INN aanmeldden met injecteren gestart waren in de al dan niet reguliere thuis- of daklozenopvang. Ongeveer één op vier van alle aanmeldingen (n=67) betrof injecterende jongeren. Vier daarvan bleken na controle HCV (Hepatitis C Virus) positief te zijn. Deze vaststelling sterkt ons in onze overtuiging van het belang om harm-reductionboodschappen te geven aan (potentiële) gebruikers.

Uit de literatuur blijkt dat beginnende injecterende gebruikers vaak geïnitieerd worden door peers. Het zijn net zij die gebruikertips (al dan niet verkeerd) doorgeven. Uit ervaring weten we dat de doelgroep sneller een gezondheidsboodschap aanneemt van een dokter dan van bijvoorbeeld een hulpverlener. Door binnen Plug-INN een gratis doktersconsultatie aan te bieden, trachten we de jongere medisch te laten aanhaken. Via de dokter kunnen zij, indien nodig, substitutie krijgen onder de vorm van methadon of buprenorfine. Onze drukste dagen zijn dan ook de dagen dat er een dokter aanwezig is.

Verder merken we dat er meer aanmeldingen zijn van jongeren met een licht verstandelijke beperking die verslaafd zijn aan middelen. Zij worden vaak ingezet om kleine criminaliteit te plegen en hebben zelf weinig weerbaarheid en/of probleeminzicht. De AMJAD, de Antwerpse Monitor Jongeren, Alcohol en andere Drugs (Decorte & Nachtergaele, 2011) stelt dat er meer aandacht nodig is voor deze groep. Ze zijn kwetsbaarder en hebben op verschillende gebieden continue begeleiding nodig. Vanuit Plug-INN trachten we voor deze jongeren een goede samenwerking tussen diverse diensten uit de verschillende sectoren te bekomen.

Gedragen en outreach

Plug-INN is het resultaat van een intense samenwerking tussen diverse Antwerpse hulpverleningsorganisaties. Het werkgeverschap wordt opgenomen door Free Clinic vzw, maar de werking wordt gedragen door tal van organisaties binnen de ruimere drughulpverlening, jongerenhulpverlening, algemeen welzijns-werk en de bijzondere jeugdbijstand. Het project wordt inhoudelijk opgevolgd door SODA, VAD en FOD Gezondheid.



Uitgangspunt van Plug-INN is dat we voor onze doelgroep het warm water niet opnieuw willen uitvinden, maar dat het voor hen vaak wel nodig is om de emmer naar de pomp te brengen. Of anders gezegd, dat we de drempels naar de reeds aanwezige hulpverlening moeten verkleinen. Een aanknopingspunt zijn de (on)rechtstreekse moeilijkheden die een jongere ondervindt van zijn gebruik. Gaandeweg kunnen we onderliggende moeilijkheden differentiëren zodat we hen bij andere diensten kunnen aanmelden. We gaan dan letterlijk samen met de jongere op pad. Indien nodig en gevraagd, halen we hen thuis op. Doordat er in Antwerpen duchtig gesnoeid werd in het aanbod straathoekwerk, gaan we vanuit Plug-INN meer de jongeren zelf opzoeken. Zo zijn we regelmatig aanwezig bij activiteiten van organisaties die met jongeren in risicosituaties werken. Of we gaan met hen een namiddag mee koken of sporten, of zijn gewoon aanwezig bij de inloop. Deze wijze van werken maakt dat jongeren zich veiliger voelen om bepaalde vragen te kunnen stellen. We benaderen hen in hun eigen omgeving en eisen niet dat ze ons aanspreken. Door aanwezig te zijn proberen we relaties op te bouwen. Het is ook geen kennisuitwisseling die in één richting verloopt. Hoe vaker we bij deze organisaties zijn, hoe meer we leren van de jongeren zelf. Zij hebben unieke inzichten over hun eigen leven, maar ook over de maatschappij en de stad waarin ze wonen/leven.

Meet & Greet en BMI@ZNA

Om het Plug-INN-aanbod nog beter kenbaar te maken, bieden we Meet & Greet-sessies in scholen aan. Met deze sessies willen we de als-problematisch-ervaren-klasgroepen bereiken waarvan geweten is dat er reeds druggebruik aanwezig is. Tijdens deze sessies is het de bedoeling dat we tot een open gesprek komen over drugs en alle bijkomende aspecten. Het kan gaan over verschillende wijzen van gebruik, wat de wet zegt, feit en fabels, wat als er te veel gebruik is? Waar kan ik terecht voor hulp? We kaderen dit niet als een preventieactiviteit.

Na alarmerende berichtgeving in de media hebben we samen met een aantal partners het concept BMI@ZNA uitgewerkt en -getest. Vorig jaar kwam er de melding dat jonge comadrinkers en GHB-OD'ers in het weekend onze ziekenhuizen overspoelden. Vanuit dit uitgangspunt zijn we gestart met terugkomgesprekken op de spoed van het Antwerpse ZNA-Stuivenbergziekenhuis. Nadat een jongere op spoed is binnengebracht als gevolg van middelengebruik, bieden we hem een gesprek aan over alcohol en/of andere producten. We proberen te duiden waarom ze op de spoed terechtkwamen. Op de spoedafdeling terechtkomen is immers een niet evidente ingrijpende gebeurtenis die wel wat duiding kan gebruiken. De jongeren waar we mee spraken waren zelf vaak onder de indruk van hun daden tijdens hun dronken trip. Omdat we weinig respons kregen op dit aanbod, hebben we het systeem veranderd naar een telefonische permanentie.

Toekomst

Hoe de toekomst van Plug-INN eruit ziet is eerder onzeker. In tijden van politieke verandering en economische instabiliteit is het moeilijk om subsidies te bekomen. En net omdat we een projectwerking zijn, moeten we elk jaar op zoek naar nieuwe fondsen of moeten we telkens weer een heus dossier inleveren om bestaande subsidies te behouden. Het is niet alleen onzeker werken. We zouden meer kunnen doen indien we reguliere subsidies kregen. Het medische en sociale luik is ingevuld, maar we zouden graag een peereducator aanwerven. Deze zou de drempel nog meer kunnen verlagen en we zouden meer doelgroepgericht kunnen werken. Door middel van peer driven-sampling kunnen we meer zicht krijgen op de hidden population, wat resulteert in gerichtere outreachmogelijkheden.

We beseffen dat we met ons werk maar een fractie bereiken van de jongeren die we voor ogen hebben. Idealiter wordt er in iedere provincie zo'n initiatief opgezet. Er is nog heel wat werk te verzetten en het mag duidelijk zijn dat we dit met twee halftijdse medewerkers en enkele uurtjes doktersconsultatie onmogelijk kunnen bolwerken.

Erik Helderweert
Kristof Bryssinck
Plug-INN

AANGENAAM



Johan Jongbloet

Johan Jongbloet werkt vanaf 5 mei 2014 bij VAD. Hij zal de samenwerking met en ondersteuning van de structurele partners versterken. Omdat het steeds belangrijker wordt om evidence based en planmatig te werk te gaan, helpt hij dat te realiseren. Daarnaast wordt hij ook ingeschakeld in de werkgroep studie en onderzoek rond alcohol en drugs. Ten slotte gaat een deel van zijn tijd ook uit naar de leerlingenbevraging rond tabak, alcohol, drugs en gokken. Hij behaalde in Leiden (Nederland) een master culturele antropologie en ontwikkelingssociologie en volgde in Amsterdam nog een jaar 'sociologie van mondialisering en diversiteit'. De voorbije vijf jaar werkte hij aan de HoGent als wetenschappelijk onderzoeksmedewerker. 'Risicogedrag en preventie' was zijn onderzoeksthema.